

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 353/2023-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], narodeného [REDACTED], zastúpeného Staník LEGAL s. r. o., Šancová 11A, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 20CoP/30/2023-560 z 15. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 20CoP/30/2023-560 z 15. marca 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 20CoP/30/2023-560 z 15. marca 2023 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života zaručeného čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uvedeným v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a požiadal aj o odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 353/2023-16 z 13. júla 2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu, nevyhovел návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého

rozhodnutia krajského súdu a maloletému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ustanovil opatrovníka.

II.

Skutkové východiská

3. Na Okresnom súde Pezinok (ďalej len „okresný súd“) prebieha pod sp. zn. 5P/181/2021 na návrh sťažovateľa (otca) konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, odbor sociálnych vecí (ďalej len „navrhovateľ“ alebo „kolízny opatrovník“), 6. decembra 2022 navrhol nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým bude maloletý do rozhodnutia vo veci samej zverený do osobnej starostlivosti sťažovateľa, matka bude povinná prispievať na výživu maloletého a zároveň bude v rámci neodkladného opatrenia určený styk matky s maloletým za prítomnosti pracovníkov Centra pre deti a rodiny Pezinok (ďalej len „centrum“) na pôde centra jedenkrát týždenne jednu hodinu. Podľa návrhu by zároveň naďalej v rámci už skôr v konaní nariadeného výchovného opatrenia pracovníci centra pracovali s otcom dieťaťa na účel rozvoja jeho rodičovských zručností a znovuobnovenia vzťahu s maloletým. Návrh bol reakciou na pojednávanie vo veci samej (5. decembra 2022), v rámci ktorého okresný súd uložil okresnej prokuratúre podnieť začatie trestného stíhania matky pre podozrenie zo spáchania trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby.

4. Okresný súd uznesením zo 7. decembra 2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloletého [REDAKOVANÉ] do starostlivosti sťažovateľa, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, a určil, že sťažovateľ si maloleté dieťa prevezme v školskom zariadení, ktoré maloletý navštevuje, a to 8. decembra 2022 za asistencie pracovníkov navrhovateľa a centra. Matke uložil povinnosť odovzdať všetky osobné a školské potreby maloletého otcovi prostredníctvom centra a povinnosť prispievať na výživu maloletého 150 eur mesačne, a to až do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej. Ďalším výrokom matke umožnil stretávať sa s maloletým každý štvrtok od 14.00 h do 15.00 h na pôde centra za prítomnosti pracovníkov centra.

5. Zo zvukových záznamov, ktoré sťažovateľ doložil do spisu, vyplývalo zaobchádzanie matky s maloletým, ktoré okresný súd hodnotil ako neprípustné a absolútne neprijateľné. Matka na nahrávkach na maloletého neprimerane v rozpore s jeho záujmami, vekom a jeho prirodzenou odkázanosťou na matku tlačí, vulgárne mu nadáva, opakovane mu kladie tie isté sugestívne a kapiózne otázky, kým nepočuje od maloletého odpoveď, ktorá ju uspokojí, aj keď maloletý v zjavnej snahe ukončiť rozhovor vedený týmto smerom hneď odpovie to, čo matka chce počuť, matka opakovane dehonestuje otca v očiach maloletého, maloletého citovo vydiera a vyhráža sa mu. Ide o závažný zásah do integrity a práv maloletého, pretože takýto nátlak na maloletého, vulgárne vyjadrovanie sa na jeho adresu, zastrasovanie bitkou, vyhrážanie sa opustením maloletého a dehonestovanie osoby otca okresný súd vnímal ako neakceptovateľné, a to, že sa tohto konania matka dopúšťala opakovane, vyvoláva s ohľadom na všetky preukázané skutočnosti obavu, že takéhoto správania sa matka voči maloletému dopúšťa aj naďalej. Preto ponechanie maloletého v osobnej starostlivosti matky nie je v súlade s najlepším záujmom maloletého, o čom svedčí aj ľahostajný postoj, ktorý matka na súdnom pojednávaní k nahrávkam zaujala. Okresný súd zo správy o priebehu stretnutí maloletého so sťažovateľom zistil veľmi negatívne nastavenie matky voči sťažovateľovi, pričom tento postoj matka neustále prenáša na maloletého, čo spolu s opakovaným rušením a skracovaním styku maloletého s otcom prispieva k tomu, že v živote

maloletého nie je vytvorený dostatočný priestor na vytvorenie a prehĺbenie jeho vzťahu s otcom, ktorý má záujem vykonávať starostlivosť o maloletého, zaujíma sa o neho a má ho rád, pričom v období, keď sťažovateľ žil s maloletým v spoločnej domácnosti, mali spolu pekný vzťah.

6. Okresný súd ďalším uznesením z 22. februára 2023 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zakázal matke styk s maloletým do skončenia trestného konania začatého „vo veci“ uznesením orgánu činného v trestnom konaní z 12. decembra 2022. Zároveň zrušil výrok o styku matky s maloletým v uznesení o nariadení neodkladného opatrenia zo 7. decembra 2022. Okresný súd vychádzal aj zo správ centra opisujúcich priebeh stretnutí maloletého s matkou uskutočnených po nariadení neodkladného opatrenia zo 7. decembra 2022. Z nich vyvodil negatívny vplyv matky na maloletého, keďže naďalej dochádza k manipulácii a citovému vydieraniu maloletého, pričom matka takto vystupuje voči maloletému opakovane, a to aj po viacnásobnom upozornení odborníkov z centra.

7. Proti uzneseniu okresného súdu zo 7. decembra 2022 podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala nezákonnosť zvukových záznamov ako dôkazov, ako aj odňatie možnosti sa k nim riadne vyjadriť, keďže nevedela, že budú predmetom dokazovania na pojednávaní 5. decembra 2022. Záznamy boli vyhotovené pred dvomi rokmi, preto neosvedčujú bezprostrednosť hroziacej ujmy. Sťažovateľ záznamami disponoval dva roky a predložil ich až s časovým odstupom. Z iných dôkazov hrozba ujmy nevyplýva, naopak, základná škola, ktorú maloletý navštevuje, signalizuje, že sa mu darí dobre a nemá problémy. Matka nesúhlasí so závermi okresného súdu o pretrvávaní jej nežiaduceho správania, keďže nevyplývajú zo žiadneho z vykonaných dôkazov. Maloletý sa počas zisťovania pomerov v domácnosti matky kolíznym opatrovníkom vyjadril, že sa so sťažovateľom vidieť nechce. Okresným súdom nebol pred rozhodovaním o nariadení neodkladného opatrenia vôbec vypočutý. Medzi sťažovateľom a maloletým je jazyková bariéra.

8. Krajský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu zo 7. decembra 2022 tak, že návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Nanovo upravil styk sťažovateľa s maloletým, *ex offio* začal konanie o uloženie výchovného opatrenia a nariadil výchovné opatrenie spočívajúce v dohľade kolízneho opatrovníka nad starostlivosťou matky o maloletého s povinnosťou podávať o realizovanom dohľade správu jedenkrát mesačne.

9. Krajský súd pred rozhodnutím vypočul za prítomnosti kolízneho opatrovníka a prokurátorky maloletého, ktorý uviedol, že by určite chcel bývať s mamou, tak ako to bolo predtým. Krajský súd konštatoval rozporuplnosť dôkazov predložených matkou na jednej strane a sťažovateľom na strane druhej. Zároveň však v čase nariaďovania neodkladného opatrenia nemal dôkazy o nevhodnom správaní matky v súčasnosti, pretože dôkazy dokumentujú takéto správanie iba v minulosti. Krajský súd podotkol, že predmetnými nahrávkami matky svedčiacimi o nevhodnom správaní voči maloletému už sťažovateľ disponuje niekoľko rokov a disponoval nimi už v čase, keď podával návrh na začatie konania, v ktorom navrhol zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky. V danom prípade absentuje bezodkladnosť úpravy pomerov, respektíve nie je dostatočne preukázané, či je v záujme maloletého potrebné okamžité (aj keď dočasné) prezverenie od matky k otcovi. Maloletý inklinuje k matke, má k nej pozitívny vzťah, má matku rád a túži sa k nej vrátiť späť, a to napriek tomu, že v starostlivosti sťažovateľa sa nachádza reálne od decembra 2022. Krajský súd konštatoval, že nedokáže objektívne posúdiť, či je maloletý matkou pravidelne atakovaný nevhodným správaním (zачyteným na nahrávkach), pretože táto otázka je predmetom

prebiehajúceho znaleckého dokazovania. Matka maloleťmu poskytovala starostlivosť, venovala sa mu, učila sa s ním, vozila ho na hokejové tréningy, prejavovala mu lásku, a preto nie je možné bez ďalšieho ustáliť, že jej nevhodné správanie voči maloleťmu zachytené na štyroch nahrávkach v roku 2020 prebieha aj v súčasnosti, a to napriek tomu, že táto pochybnosť je tu stále.

III.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že pred výsluchom maloleťho žiadal od krajského súdu jeho prehodnotenie, v ktorom upozornil, že maloleť bol matkou dlhodobo manipulovaný a negatívne nastavovaný voči otcovi. Táto skutočnosť sa prejavovala najskôr v neochote maloleťho stretávať sa so sťažovateľom počas styku viac než niekoľko minút, a neskôr, počas výkonu neodkladného opatrenia, keď bol maloleť v osobnej starostlivosti sťažovateľa, plnením úloh „vzvedania“ okolností týkajúcich sa sťažovateľa, daných maloleťmu matkou počas vzájomného styku. Maloleť s ohľadom na dlhodobú manipuláciu zo strany matky na výsluchu nebude schopný popísať svoje vlastné pocity a názory, čím bude podstatne sťažená až znemožnená realizácia jeho najlepšieho záujmu.

11. Následne sa ústavná sťažnosť ťažiskovo orientuje na kritiku odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu. Krajský súd podľa sťažovateľa úplne opomenul otázku extrémne negatívneho nastavovania maloleťho matkou voči otcovi – sťažovateľovi – vykazujúceho známky psychického týrania, čo bol taktiež jeden zo zásadných dôvodov na rozhodnutie o zverení maloleťho do výlučnej starostlivosti sťažovateľa. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nijakým spôsobom nereagoval na alarmujúce správy centra, za ktorého asistencie styk maloleťho s matkou prebiehal, a z ktorých vyplýva, že konanie matky vykazuje znaky psychického týrania maloleťho, a to v priebehu asistovaného styku, a teda že matka dokáže maloleťho manipulovať a uskutočňovať konanie vykazujúce znaky psychického týrania dokonca aj počas úzkeho a navyše asistovaného styku s maloleťm. Krajský súd nereagoval ani na závery správ centra, kolízneho opatrovníka a na písomné podania sťažovateľa podložené relevantnými dôkazmi, že budovaniu vzťahu otca s maloleťm prospieva absencia vplyvu matky.

12. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia krajský súd podložil závermi z výsluchu maloleťho realizovaného bez odborného vedenia (sťažovateľ navrhoval prítomnosť znalca), ktorého obsah nemožno žiadnym zodpovedajúcim spôsobom preskúmať, ako aj závermi z pochybných listinných dôkazov a fotografií, ktoré majú osvedčovať vzorné správanie matky voči maloleťmu navonok (tieto však nijakým spôsobom neosvedčujú matkino správanie k maloleťmu mimo verejného priestoru).

13. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nemožno nijak vyvodit', akými myšlienkovými pochodmi sa krajský súd riadil pri určovaní styku sťažovateľa s maloleťm. Styk je neprimerane úzky s ohľadom na skutočnosť, že maloleť bol v nepretržitej takmer štvormesačnej starostlivosti sťažovateľa.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

14. Krajský súd zrekapituloval obsah jednotlivých rozhodnutí v konaní prebiehajúcom na okresnom súde. Upozornil, že aj neodkladné opatrenie nariadené okresným súdom 22. februára 2023 (zákaz styku maloletého s matkou) už bolo uznesením krajského súdu z 28. apríla 2023 na odvolanie matky zrušené (bez vrátenia veci okresnému súdu). Krajský súd zdôraznil, že zvukové nahrávky ako ťažiskový dôkaz mal sťažovateľ v dispozícii viac ako 2 roky a až do roku 2022 ich nepredložil žiadnemu orgánu. Naopak, zo súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa na pojednávaniach okresného súdu vyplýva, že v roku 2021 a spočiatku aj v roku 2022 sám navrhoval zverenie maloletého matke a úpravu styku s maloletým v relatívne malom rozsahu. Popísané faktory viedli krajský súd k záveru o absencii kritéria bezodkladnosti, ktorého splnenie predstavuje *conditio sine qua non* pre nariadenie neodkladného opatrenia. Ústavná sťažnosť je podľa názoru krajského súdu nedôvodná.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby – matky maloletého:

15. Matka maloletého vo svojom vyjadrení vyslovuje podozrenie, že sťažovateľ, centrum i okresný súd konajú v zhode tak, aby jej bol maloletý definitívne odňatý. Okresný súd svojimi rozhodnutiami o neodkladných opatreniach bez náležitého zisťovania skutočného stavu veci matku od maloletého izoloval, a to len na základe správ od centra, ktoré neopisovali priebeh stretnutí matky s maloletým (čo bolo ich úlohou), ale vychádzali výlučne zo správ sťažovateľa, ktoré nemali overené a na tomto základe si dovoľili vydávať stanoviská o tom, ako dochádza zo strany matky k manipulácii dieťaťa. Správa centra sú koncipované účelovo v prospech sťažovateľa. Navyše, sú vnútorné rozporné, pretože centrum „*tvrdí, že si maloletý a matka šepkali, na druhej strane však vyjadrujú záver, že dieťa je sústavne zo strany matky manipulované a negatívne nastavované voči otcovi*“.

16. Matka obhajuje postup krajského súdu, ktorý pred svojím rozhodnutím maloletého vypočul. Kritiku sťažovateľa založenú na jeho presvedčení o manipulácii maloletého matkou odmieta, pretože žiadna manipulácia matkou nebola dosiaľ sťažovateľom preukázaná. Výsluchom maloletého nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy, sťažovateľ neuviedol, akým spôsobom bolo napadnutým uznesením krajského súdu zasiahnuté do tohto jeho práva. Naopak, svojím správaním spôsobil, že mu maloletý nedôveruje a styk s ním odmieta, pretože sa obáva, že ho otec matke nikdy nevráti.

IV.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby – maloletého:

17. Maloletý ako zúčastnená osoba sa prostredníctvom ustanoveného opatrovníka (Úrad práce sociálnych vecí a rodiny) k ústavnej sťažnosti v určenej lehote nevyjadril.

IV.4. Replika sťažovateľa:

18. Podľa sťažovateľa sa krajský súd vo svojom stanovisku nijakým spôsobom nevyjadril k okolnostiam rozhodovania a vadám napadnutého uznesenia, ktoré sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti riadne vymedzil. K zmene vlastného postoja k zvereniu maloletého v priebehu konania vedeného na okresnom súde sťažovateľ uviedol, že si počas uskutočňovania výchovného opatrenia

sám v dobrej viere nahováral, že situácia azda nie je tak závažná, že postoj matky k maloletému sa azda zlepšil, pričom sám kvôli svojej jazykovej indispozícii veľmi dobre nerozumel obsahu komunikácie na predmetných nahrávkach. Po tom, ako mu bola pracovníčkami centra riadne preložená a vysvetlená celá komunikácia na predmetných nahrávkach, aké môže mať taká komunikácia matky príčiny a najmä dopady na maloletého, a najmä po upovedomení, že maloletý vykazuje znaky týraného dieťaťa aj v súčasnosti, svoj postoj rázne zmenil. Sťažovateľ spochybňuje význam výsluchu maloletého krajským súdom a informuje, že negatívny vplyv matky na maloletého po jeho vrátení do jej starostlivosti pretrváva.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Prieskum uznesení o neodkladných opatreniach ústavným súdom je zdržanlivý, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou sústavy všeobecných súdov, a navyše ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán spravidla nezasahuje konečným spôsobom. Meritórne tieto rozhodnutia možno posúdiť iba v ojedinelých prípadoch a len za celkom výnimočných okolností, ak došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 435/2021, I. ÚS 19/2020). Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (III. ÚS 643/2022). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach teda neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno v takomto prípade hovoriť o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

20. Nariadenie neodkladného opatrenia predstavuje dočasný zásah do základných práv, ku ktorému dochádza na základe súdneho rozhodnutia. Preto sú podmienky nariadenia neodkladného opatrenia upravené zákonom – Civilným sporovým poriadkom (ten sa subsidiárne použije aj na neodkladné opatrenia nariadené v mimosporových konaniach), ktorý ako podmienky nariadenia neodkladného opatrenia stanovuje na strane jednej potrebu bezodkladnej úpravy pomerov a na strane druhej osvedčenie dôvodnosti trvania nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana. Preskúmanie splnenia týchto podmienok je v právomoci všeobecných súdov. Ich závery o potrebe neodkladnej úpravy pomerov a osvedčení dôvodnosti trvania nároku však nemôžu byť v rozpore s judikovanými ústavnoprávnymi požiadavkami (III. ÚS 139/2022).

21. Práve bezodkladnosť potreby úpravy pomerov maloletého sa v sťažovateľovej veci stala medzi ním a krajským súdom spornou. Aj matka ako účastníčka konania na okresnom súde a krajskom súde argumentuje v prospech záveru o absencii predmetnej legálnej podmienky. Práve preto základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu odôvodňovalo požiadavku dôkladného zodpovedania otázky bezodkladnosti neodkladného opatrenia zo strany krajského súdu, obzvlášť v situácii, keď okresný súd dospel v tejto otázke k opačnému záveru. Výnimočnosť preskúmaného neodkladného opatrenia ako podstatnú podmienku pre zásah v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy považuje ústavný súd za splnenú aj s ohľadom na obsahovú stránku vzťahov,

ktoré sú uznesením krajského súdu dotknuté. Už v uznesení z predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd zdôraznil, že vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu má za následok, že po necelých štyroch mesiacoch osobnej starostlivosti sťažovateľa o maloletého došlo k prezvereniu do starostlivosti matky. Maloletý je vo veku (11 rokov), keď je vývoj jeho vzťahu k rodičom intenzívny a vplyv daného vývoja na vzťah so sťažovateľom, ktorý je jeho otcom, je nesporný. Možno teda bez ďalšieho uzavrieť, že dopad výkonu napadnutého rozhodnutia na sťažovateľove pomery je citeľný a má potenciál vytvoriť ťažko reparovateľný stav.

22. Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

23. Krajský súd sám pri odôvodňovaní zmeňujúceho výroku svojho napadnutého uznesenia konštatoval, že z dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise vyplývajú rozporuplné skutočnosti, a preto považoval rozhodovanie v danej veci za mimoriadne náročné. I toto hodnotenie zo strany samotného arbitra preukazuje potrebu náležitého odôvodnenia jeho rozhodnutia.

24. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na časový odstup skutočností, ktoré boli dokumentované nahrávkami (nevhodné správanie matky k maloletému), ktoré sťažovateľ predložil koncom roku 2022, a uviedol, že *„nevhodné správanie matky voči maloletému, ktoré však bolo preukázané iba v čase spolužitia účastníkov v spoločnej domácnosti t.j. pred cca tromi rokmi nemôže byť bez riadneho dokazovania a preukázania pretrvávania tohto nevhodného správania matky voči maloletému tohto času podľa názoru odvolacieho súdu potrestané tým, že maloletý bude bez ďalšieho odobratý zo starostlivosti matky a zverený do osobnej starostlivosti otca (aj keď iba dočasne)“*. Citované hodnotenie rešpektuje požiadavky logiky a nepochybne by obstálo, pokiaľ by súdny spis skutočne neponúkal podklady spôsobilé podnietiť úvahy o tom, že nevhodné správanie matky voči maloletému pretrváva aj naďalej. Ústavný súd však z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil, že centrum okresným súdom určené na asistenciu pri styku matky s maloletým po 7. decembri 2022 vo svojich správach, ktoré povinne predkladalo okresnému súdu, opakovane upozorňovalo, že matka opakovane porušuje súdom ustanovený styk s maloletým, vyhľadáva kontakt s maloletým mimo času určeného styku, počas realizovaného styku na pôde centra si matka s maloletým šepká, resp. podnecuje dieťa, aby nahlas vyjadril svoje trápenie, manipuluje dieťa a podsúva mu svoje vyjadrenie, ktoré chce, aby opakoval, opakovane vyžaduje od maloletého informácie z domácnosti otca. Centrum tiež uviedlo, že matka porušuje neodkladné opatrenie, domáha sa telefonátov s maloletým a nastavuje maloletému negatívny postoj voči sťažovateľovi (otcovi). Rekapitulované informácie do svojho uznesenia pojal samotný krajský súd (bod 22 napadnutého uznesenia), konštatoval, že svedčia v neprospech matky, no napriek tomu pri odôvodňovaní právneho posúdenia rozhodujúcich skutočností ich nevyhodnotil

v spojení s ostatnými ustálenými relevantnými skutočnosťami, ale paradoxne uzavrel, že „pri rozhodovaní o okamžitom prezverení maloletého od matky k otcovi nemal dôkazy o nevhodnom správaní matky v súčasnosti“. Odôvodnenie napadnutého uznesenia tak okrem nedostatočnosti trpí aj vnútornou rozpornosťou, ktorej intenzita nadobúda relevanciu z hľadiska dopadu na základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu.

25. Ústavný súd chápe, že nemožno od krajského súdu očakávať odborné posúdenie vplyvu matky na maloletého. Preto skutočne až znalecké dokazovanie, ktoré prebieha, je spôsobilé definitívne intenzitu pôsobenia matky vyhodnotiť. To však krajský súd nezabavuje povinnosti vyhodnotiť všetky skutočnosti relevantné pre rozhodnutie o opatrení dočasnej povahy s významným vplyvom na vzťah sťažovateľa s maloletým synom v ich súhrne tak, aby odpovede determinujúce kvalitu základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa, ktorý je účastníkom rozhodovania o neodkladnom opatrení, boli dostatočné. Na jednej strane krajský súd dokázal posúdiť, že časový odstup od nevhodného správania matky je dostatočný na to, aby jeho negatívny dopad na maloletého už nehrozil, no aktuálne správanie matky k maloletému popísané centrom ako súdom určeným spôsobilým asistentom styku už vyhodnotiť z hľadiska splnenia kritéria bezodkladnosti nedokázal, a namiesto toho vyjadril, že sa spolieha na znalecké dokazovanie, hoci pre neodkladné opatrenie postačuje osvedčenie rozhodujúcich skutočností.

26. V súvislosti s kritériom bezodkladnosti a jeho posúdením krajským súdom ústavný súd rovnako z vyžiadaného súdneho spisu zistil, že aj okresná prokuratúra vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky proti nariadenému neodkladnému opatreniu po popise vplyvu matky na maloletého doslova uviedla, že správaním matky vzniká stav, ktorý „nie je vôbec rozdielnou situáciou, aká bola zachytená na zvukových nahrávkach vypočutých na pojednávaní dňa 05.12.2022“. Ani na citovanú argumentáciu krajský súd adresne nereagoval a z odôvodnenia jeho napadnutého uznesenia nemožno zistiť, ako ju vyhodnotil v spojení s ostatnými dôkazmi.

27. Ústavný súd po oboznámení sa so všetkými relevantnými podkladmi uzatvára, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je nedostatočné. Krajskému súdu nemožno vytknúť jeho procesný postup spočívajúci vo výsluchu maloletého. Práve naopak, v situácii vyznačujúcej sa neistotou na strane krajského súdu bolo správne a plne odôvodnené k výsluchu pristúpiť. Ústavný súd nie je oprávnený vyhodnocovať vykonaný výsluch maloletého namiesto krajského súdu. To isté platí aj vo vzťahu k ostatným podkladom tvoriacim obsah súdneho spisu. Je však nutné bezpodmienečne trvať na tom, aby krajský súd účastníkom konania, a teda aj sťažovateľovi, objasnil svoje hodnotenie osvedčovacej sily jednotlivých podkladov. Sťažovateľ ako nositeľ základného práva na súdnu ochranu je oprávnený poznať, ako krajský súd posudzuje osvedčovaciu hodnotu jednotlivých podkladov pre svoje rozhodnutie, prečo prikladá individuálnym podkladom osvedčovaciu silu určitého stupňa, a napokon aj to, prečo v konkurencii protichodných informácií a hodnotení uprednostnil práve tie, na ktorých výrok svojho rozhodnutia založil. Uvedenému subjektívnemu právu sťažovateľa zodpovedajúcu povinnosť si krajský súd splnil len čiastočne, a to selektívnym zdôvodnením vyhodnotenia zvukových nahrávok a výsluchu maloletého. Hodnotenie ďalších podkladov, a to či už jednotlivo alebo aj v ich súhrne s ostatnými, však už v dôvodoch napadnutého uznesenia chýba. To všetko v prostredí mimoriadne citlivého predmetu konania, rozhodnutie o ktorom má nezanedbateľný a reálny dopad na obsah a kvalitu vzťahu sťažovateľa s jeho maloletým 11-ročným synom. Preto ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu (bod 1 výroku nálezu).

28. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu). Článok 6 ods. 1 dohovoru sa spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter neodkladného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, bod 75). Tak tomu v prípade namietaného uznesenia nie je, keďže o práve sťažovateľa na styk s maloletým synom bude rozhodnuté vo veci samej.

29. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy, ústavný súd opakuje, že jeho postavenie súdneho orgánu ústavne oddeleného od všeobecného súdnictva mu nedovoľuje nahrádzať skutkové a právne závery krajského súdu. Odkaz vyhovujúcej časti tohto nálezu nesmeruje k tomu, ako má krajský súd po opätovnom prerokovaní odvolania matky rozhodnúť. Požiadavka, aby odôvodnenie budúceho uznesenia krajského súdu, ktorým rozhodne o odvolaní matky, rešpektovalo základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, neznamená, že krajský súd musí rozhodnúť v porovnaní s napadnutým uznesením opačne a okresným súdom nariadené neodkladné opatrenie nevyhnutne potvrdiť. Preto ani ústavne relevantnú vadu, ktorej sa krajský súd dopustil, nemožno automaticky vyhodnotiť ako nedovolené zasahujúcu základné právo sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. V časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy preto ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

31. Nápravu porušených práv sťažovateľa možno dosiahnuť zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu. Krajský súd viazaný podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) právnym názorom ústavného súdu bude po vrátení veci povinný opätovne rozhodnúť o odvolaní matky proti uzneseniu okresného súdu zo 7. decembra 2022 o nariadení neodkladného opatrenia. Pritom bude v rozhodnutí povinný vysporiadať sa s podkladmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise s tým, že bude potrebné, aby odôvodnil ich relevanciu pre svoje rozhodnutie, a to jednotlivo aj v ich súhrne.

32. Sťažovateľ si nárok na náhradu trov konania neuplatnil, ústavný súd preto o uložení povinnosti krajskému súdu podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu